

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Karelia-ammattikorkeakoulu pitää asetusluonnoksessa esitettyjä raja-arvoja hyvin perusteltuina, mukaan lukien tekniset ja taloudelliset näkökulmat. Valittu lähestymistapa, jossa raja-arvot ovat alussa väljemmät ja kiristyvät ajan kuluessa, on kannatettava. Tämä mahdollistaa pienempien rakennusalan toimijoiden sopeutumisen muutokseen, erityisesti maakunnissa suurimpien kasvukeskusten ulkopuolella, missä rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen laskenta voi olla vielä verrattain uutta sekä käytännön toimijoille että rakennusvalvonnoille.

Samassa yhteydessä on kuitenkin syytä todeta, että jotkin ehdotetuista raja-arvoista voisivat olla jopa tiukemmat. Esimerkiksi rivitalojen raja-arvo on tällä hetkellä sama kuin kerrostaloilla, vaikka kokemusten mukaan rivitalojen elinkaaren päästöt ovat tyypillisesti huomattavasti pienemmät kuin kerrostalojen.

On myös tärkeää huomioida, että väljemmät raja-arvot eivät tue kiertotalouden edistämistä rakennusallalla. Esimerkiksi LCA-laskennassa uudelleenkäytettävien rakennusmateriaalien ja -tuotteiden saaman edun idea vesittyy, jos raja-arvot ovat liian väljät. Lisäksi kireämpiä raja-arvoja puoltaisi myös se, kun laskenta tehdään vasta luovutusvaiheessa, joka madaltaa päästöjä verrattuna suunnitteluvaiheen laskettuun arvioon, jossa tarkat tiedot käytetyistä materiaaleista ei ole saatavilla ja arvioinnissa käytetään geneerisiä päästötietoja. Tiukemmat päästöraajat vauhdittaisivat myös vähähiilisten materiaalien kehitystä. Jos asetettu päästöraja voidaan saavuttaa helposti esimerkiksi vähäisillä energiatehokkuustoimilla, voi resurssi-intensiivinen ala jatkaa pitkälti totutuilla toimintatavoilla.

Lisäksi on perusteltua, että tämän asetusluonnoksen mukaisten raja-arvojen osalta ei ole tarvetta erityistilanteille, joissa raja-arvon alittaminen olisi tarpeen. Rakennuslain 59 § pykälä mahdollistaa

raja-arvoista vähäisen poikkeaman loppukatselmuksen yhteydessä, mikäli se johtuu esim. vaikeasti ennakoitavista muutoksista, eikä asetetuista teknisistä vaatimuksista. Tällöin on myös tärkeää, että kynnys poikkeamisten hyväksymiselle asetetaan käytännössä riittävän korkealle, sillä rakennushankkeissa tulee usein muutoksia. Mikäli kuitenkin tulevaisuudessa raja-arvoja päivitettäessä halutaan ottaa mukaan myös erityistilanteita, tulisi asetuksen olla yksiselitteinen, esimerkiksi määrittelemällä, missä vaiheessa poikkeaminen tulee hyväksyttäväksi.

Raivo Petri
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Hakulinen Pia
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy